

לזכרו של אטינגר יצחק ז"ל

אטינגר

יצחק

ז"ל

דברים לזכרו של אטינגר יצחק ז"ל

בנוסף לשם אבו-נמר
אשר הטביע רושם עז
גם על בני דודנו
הקריין יצחק אטינגר ז"ל
יראת כבוד ממבט ראשון
כיוון שהוא מלא את החלל
או כמו שאומרים בני דודנו
ימללי אלעין
בהופעתו המרשימה והמשכנעת
ומי יודע כמונו
כמה אנו זקוקים כיום
לכושר השכנוע
במהלך עבודתנו
ובמאמצנו לשת"פ.
מקומו של 'אבו-נמר'
או ליתר דיוק
החלל הריק שהשאיר אחריו

דברים לזכרו של אטעגער יצחק ז"ל

החלל הריק שהשאיר אחריו
מורגש תמיד
וביחוד כיום
כאשר אנו זקוקים למאמצים כפולים
לשכנע, לגייס ולשתף פעולה,
במצב של קיצוניות, לאומניות
והתקוממות נגדנו
קולו עדיין מהדהד בליבי
ומבטו חודר לנפשי
וכושר השליטה שלו הינו דבר מובן מאליו
הוא נחון בכושר החלטה מהירה והיה החלטי
אבו-נמר נולד למודיעין
כי הוא היה אבן יקרה בחיל
ודמותו תשאר חרוטה בליבם
של כל האנשים שהכירו אותו
חבל מאוד שבתקופתו לא היה נהוג
לכתוב בפרוטרוט כמו היום
כיוון שהכל נעשה בעל פה

דברים לזכרו של אטינגר יצחק ז"ל

והגבורים שעשו מלאכתם אז
לא השאירו להיסטוריה
דברים כתובים רבים
רק הזכרונות שנשארו
בליבם של אלה שהכירו אותם
היו אות נצחי למעשיהם.

הכותב: יצחק מינה, חייל שירת יחד עם יצחק אטינגר.

דברים לזכרו של אטינגר יצחק ז"ל

יצחק אטינגר ז"ל ("אבו נימר")

ירושלים, 22 באפר' 1988
ק/ מחשב-050

באפריל 1957 נשלחתי לשמש עוזר-מחלמד למי שנחשב בקרב קציני השטח והמפעילים למנוסה והנקיא מכולם ברזי הפעלת סוכנים. הפליאה הראשונה הייתה לגלות שהמכונה "אבו נימר" בעל השפס העב לא היה ערביסט אופייני אלא מי שנולד ועלה מאי שם ברוסיה, שקט מסוגר המביט בכל אחד שכבר הסכים לפגוש, כאילו זה עומד לפניו למבחן, - להקבל או להדחות.

לא החלהבתי לתפקיד החדש, היה בנינו פער גילים של הרבה שנים, הוא לא היה "אחד מהחברה" שהיו לי, ושונה באופיו ממפקדי הצעירים בצנחנים, פגישותינו היו מלוות עקיצות מצידו על בורוחי, חוסר החיחכום שהפגנתי וספקנות רצינית לגבי מיקומו של מגמגם בערבית בהפעלת מקורות.

דברים לזכרו של אטעגר יצחק ז"ל

היה לי קל לשרת ולסייע לו טכניח, לנהוג ברכבו, לספל במינהלות ששנא לעסוק בהן, לכחוב עבורו דו"חות וכיוצא באלה, בחחילה היו לנו גם שעות נסיעה משותפות עם שתקה מעיקה, חשיתי במחיצתו להגיד דברים של סחם, ובנוכחותו הרגשתי שאם אתה פוחח כבר אח פיד, מן הראוי לאמר דבר מועיל וראוי להאמר.

למרות החפקיד הצבאי המוגדר שלי והפרשי הגיל, נהייחתי בן בית בזכות רעיחו הלבבית שהעחירה חמימות לכל ענר ואשר ניהלה בית-משרד-"בסיס הפעלה" שכו בילנו לילות ארוכים בהמתנוח מבצעיות, התחלתי לצבור בטחון עצמי כאשר גיליחתי כי עמי הוא שוהה הרבה יותר מאשר עם כל נפש אחרת, ליבו וכל מעייניו היו מושקעים בעבודתו ודומה היה כי לא חדל מלהפליג במחשבותיו במשך כל היממה.

דברים לזכרו של אטעגער יצחק ז"ל

מבנה גופו הרחב, הילוכו האיטי, ראשו המושפל וסיגריה כמעט מתחדה בפיו יצרו
חושט בטחון ואמון בלחי מוגבל באיש, סוכנים נבוכים ממגע ראשוני עם נציג
המודיעין הישראלי הגיעו מראש עם מטען של פחד מ"היהודי" החכם שבו עליהם לשים
את יהבם, אך מיד כשלחצו את ידו, רווח להם, הם חשו אינסטנקטיבית כי יש להם
אבא, כי עומד לפניהם סלע מוצק שניחן עליו לבנות מסכת יחסים ואמון שלא
חזיב.

"אבו נימר" לא היה קצין צבא מקצועי, מעולם לא נראה במדים זולת חמונות בעת
שהיה קצין מכס בנמל חיפה, דרגתו לא הייתה ידועה לאיש ולא היה חשוב אם היה
אזרח עובד צה"ל או בכיר מעמיחיו בבסיס, הוא היה הסמכות המקצועית והוא שאב
את מעמדו מכח סבלנותו, יכולת ההתבוננות שלו הן לאנשים והן למצבים בהם נכח.

דברים לזכרו של אטעגר יצחק ז"ל

כאשר בן דורי מתיישב היום אחרי למעלה מ-30 שנה לתאר את עבודתי במחיצתו, ניתן לחוש עד כמה השתנו הדברים, לרגע מתגנבת החחושה המעציבה כי האיש שייך היה בלעדית לתקופה ההיא ואולי הוא ושכמותו היו אותה תקופה, אלא שהתכונות הדרושות להפעלת בני אדם אינן בנות חלוף, ויושר אישי ומסירות אינן מאבדות את חיוניותן אפילו בעידן המחשבים ושנות ה-90.

הכתיבה על מי שאיננו אחנו ועוד קיפח את חייו בדמי ימיו, מקבלת בעל כורחה סגנון של הספד, אלא שזוית הראייה שלי את מה שייצג "אבו נימר" ודרך עבודתו המודיעינית הפכו למעין חפישת עולם מקצועית שחהיה ועודנה אקטואלית בכל מה שקשור להפעל אנשים בכלל וסוכני מודיעין בפרט.

דברים לזכרו של אטעגער יצחק ז"ל

לשלם כסף עבור ידיעות מקופח ממשלה, אפילו המידע מועיל וראוי זה החלק הקל של תפקיד המפעיל, לראות בסוכן "שטינקר" גרידא, העושה מלאכתו למען בצע כסף בלבד זו צרות עין ההופכת את הסוכן לשכזה, "אבו נימר" בחושי פיתח שיטה אנושית לשבח, לחנך ולגדל מקורות בנוסח של גנן המטפל בשחיליו או אם תרצו כמורה המחנך את תלמידיו לדרך ארץ ואורח חיים.

זו לא הייתה שיטה כלכלית-ריווחית, מהנדסי תפוקה היו טוענים כי הוא משקיע חשומת לב נפשית הרבה מעבר לנדוש כדי להפיק את "החלב" המודיעיני הצפוי, אבל את הזמן הנוסף והאין סופי גזל "אבו נימר" ממשפחתו, מילדיו ומכל עיסוקי העולם הזה, איני זוכר אותו מתבטל לוקה, הולך לראות סרט קולנוע או עוסק במשהו שאין לזו בסופו של דבר קשר ישיר וממשי לעבודתו.

דברים לזכרו של אטעגער יצחק ז"ל

אילו לא היה כזה לא הייתי זוכה להכירו כי היה נרצח על סף ביתו בעכו שנים קודם לכן, - לילה אחד התדפק על דלת ביתם שהיה אז על שפת ימה של עכו, מול בנין המשטרה, סוכן כפול לבנוני, "אבו נימר" ניגש לפתח הדלת ומצא לפניו בשעת חצות אח אוחו סוכן שהפעיל עם אקדח בידו כשהוא ממלמל: "שלח אותי להרוג אותך... אך אינני יכול!" - יש לי הרגשה שהוא היה יכול להרוג כמעט כל אחד אחר, אבל גם סוכן כפול הוא בן אדם וקיים מין "אספרנטו" כלל אנושי, שבו מסר כן עובר מלב אל לב חוץ חציית גבולות מלאכותיים של גררות חייל או פוליטיקה, ש"אבו נימר" היה אמן הניסוח של קשר זה.

"אבו נימר" לא איבד עשתונות ועם אוחה שלוה ושקט נפשי הוא חשב מול קנה האקדח גם על הצעד הבא - הוא הורה לו בלחש, חוץ שהוא מחזיק ביד הארוחת בנשק, כי יירה שחי יריות כאילו לעברו וימלט חזרה לעבר הגבול עם החוליה הממחינה, חוץ שהוא קובע עמו מועד למפגש הבא ביניהם עם מועדים ומיקום אלטרנטיביים. ("אבו נימר" זעק לשמע הירי כאילו נפצע, הזמין אמבולנס והועבר לבית חולים

דברים לזכרו של אטעגר יצחק ז"ל

לאחר תאום חסוי עם הלח"ם המקומי, - כדי להבטיח את שלום הסוכן שלו, אשר בו לא יכל לבגוד).

המעשיה הזו מדגימה את סגנונו ואולי את התכונה היחידה חשובה באיש מודיעין אמיתי, - היכולת להבין את "הצד השני", לקרוא את דרך מחשבתו הוא, - ולנקוט בצעדים הראויים והנבונים נוכח זאת.

את כל שאני אומר כאן אני חב לו כחלמידו, במרוצח השנים רק טבעי שגבשתי מתכונות חשיבה משלי ולקחים מנסיון עצמי שצברתי, אך מהמפגש הצמוד והמתמשך עם "אבו נימר" מצאתי עצמי "שפוט" לאסכולה המודיעינית הטבעית שלו, ליחרח חיי. מצב זה הוא חוצאה של עבודה במחיצתו של מחנך ולא מפקד, של פוליטרוק שחקן הקונה סמכות פיקודית לא מכוחן של דרגות פח על כפיו, אלא מכח חבונת החלטותיו, מעוצמת הדוגמא האישית של מסירות (אולי מופרזת) לעבודתו ותפקידו.

דברים לזכרו של אטעגל יצחק ז"ל

הזרות שאפפה את הכרותי הראשונה עמו נמוגה בשיטחיות ולא באורח פלא, ה"כימיה" המקובלת של היום פעלה אז והאיש חמור הסבר הפך לאח גדול במובן החיובי, הוא לא הרבה לדבר אלא הדריך אותי בעצם התנהגותו, בהחלטותיו שעם הזמן הרשה לי לחלוק עליהן, בחנאי שיהיו ברשומי נימוקים טובים.

למרוח חייו הקצרים היה לו ל"אבו נימר" הרבה זמן שלא נמצא אצל אחרים, היה לו פנאי לחשוב, פנאי להקדיש חשומח לב לענין כרי למצוא פתרון טוב יותר, הוא ידע שתשומח לב כנה מניבה חוצאה, שהכנוח מרוקדקות עשויח למנוע חפישת סוכן וחלייתו בככר העיר, הוא ידע שעבודת הסוכן כרוכה בבדידות נוראית וכי אנו, הוא כקצין שטח ואני כנושא כליו, אנו החברים היחידים שיש לאותו איש השם נפשו בכפו, - הוא לימד אותנו, כולל מפקדיו הצבאיים להיות בני אדם, להחשב בזולת ולהכיר בכוחו העצום של תכונות אלה.

לאחר מוחו הטראגי הוענקה לו דרגה צבאית, הגבורה ביותר שכללי אכ"א ונוהליה אפשרו, מפקדיו לא העזו גם כלפי חוץ וגם פנימה להחייחם אליו כפקוד בחחום

דברים לזכרו של אטינגר יצחק ז"ל

מקצועו, סמכותו המקצועית לא הייתה חוצאה של קורסים, פז"מים, פרוטקציות וכדומה, הוא היה כמו מפקד פרטיזנים הפוקד על אנשיו ללא מדים והירארכיה, הוא הצטיין בכריזמה מאופקת שהאצילה בטחון ואמונה בדרך עבודתה על כל הסובבים אחרו.

שרתתי אז כסמל צנחנים פצוע חתח פקודם של "אבו נימר" ואברהם ארנן ששניהם היו ידידים טובים למרות אופיים ועולמם השונה, שניהם אינם בחיים אך לאחד שכמותי הם חמיד בנמצא כאשר אני, ועוד רבים אחרים, צריכים לקבל החלטה, אהה יודע מה וכיצד הם חשבו, לא דמוח הבשר ודם, אלא. עולם ערכים בלתי מעורער, מצפון יציב וחסין העשוי לשמש לך שנים רבות אח"כ מגולור בחיים סוערים ורבי תהפוכות.

במקרים מוחלטת ומפליאה נפלה לידי ההזדמנות והזכות לשרת במחיצתו של יצחק אטינגר ז"ל.

$$\int_{100}^{\infty} \left(\frac{1}{x} \right)^n dx$$
 (חמ"ל) 100

הנהגות אכילת פירות וירוקים

I first met the late Izhaq Ettinger in Naharia, where I was stationed by the Food Control Office. He had just married Rachel. I believe she was from Degania. She had a permanent smile on her face and spoke in a straight forward manner that must have been the main attraction to Izhaq who called a "Spade a Shovel" so to speak - A Mapannik in word and deed. The only time he wore a suit (tieless of course) was on my engagement day.

Izhaq was well known around Naharia and the neighboring villages of Northern Galilee. He knew the farmers by their first name, spoke to them with their "Fellahin" accent, which endeared him to them to the extent that they called him "Abu Nimer" even before he had any children.

Our friendship started then, and continued to this day having passed to our children.

Before the war I was sitting with Izhaq at Cafe Fiebleman in Naharia and were both very pensive, knowing that war was imminent between Arabs and Jews. I told him if Arabs were to take Naharia I will be there to do all I can to safeguard him and he said he would do the same if the situation was in reverse and the Jews were to take Acre. We said all this in fun.

I did not know then how true it was to be years later. Acre was taken by the Jewish forces, and I was rounded up at the central prison and later pointed out by a Moroccan as a "tabareni" he had seen in Tiberias but did not know in what capacity, (I had also served in the Food Control office there). To make a long story short I was placed against the wall with upraised hands and the only thing that saved me then was that I turned around to my guard and spoke to him in perfect Hebrew - (A thing he did not

דברים לזכרו של אטינגר' צחק ז"ל

expect any Arab to do - I was one of the very few Arabs who spoke Hebrew). He ordered me aside and I snuck in with a crowd in one of the prison cells.

In the morning they asked for all Municipal Workers and then came the chilling call for the Tabarani - I knew that they meant me, and I felt sick. At that moment in the cell next to mine, the town newspaper man, Mohamad El Tabarani started answering the call - jumping up and down -Here I am! Here I am! thinking they also intended to release the newspaper man. Two soldiers drug him along. At that moment, to my surprise, a Jeep approached the court yard and someone called my name and this time it was Ettinger. He had a high rank in the Haganah, and more important, he had kept his word and was looking for me. He took me home in his jeep, after I secured the release of the much bruised Tabarani. With Ishaq second in command to the Military Governor, Rahavaam Amir, I never even knew a war was on. . .

דברים לזכרו של אטינגר' צחק ז"ל

Later on Izhaq was moved from the Military to a civilian post of Chief of Customs in Acre after which I left to the states. He saw me to the Haifa Harbor and I will always remember his waving good bye as the Nezba took to the open sea.

On the 19th of June 1959, I received a wire signed by a friend from Naharia (I suspect it was my friend Gideon Hirshfeld) informing me of the Jeep accident which took the life of my dearest friend Izhaq - May he rest in peace.

I know I will see Izhaq again. In the meantime I hope our children will resume our life-long friendship regardless of any circumstances.

שיר לזכרו של אבינו הרב יצחק ז"ל

א

אבן יסוד יסוד יסוד יסוד יסוד
יסוד יסוד יסוד יסוד יסוד יסוד
יסוד יסוד יסוד יסוד יסוד יסוד
יסוד יסוד יסוד יסוד יסוד יסוד

ב

בית אבן יסוד
בית אבן יסוד יסוד
בית אבן יסוד יסוד
בית אבן יסוד יסוד יסוד

אכתה תנחומים לאישתו le אטינגר יצחק ז"ל

טיוון תשל"ט
יוני 1959

גב' אטינגר היקרה,

הישיב נא לי להביע לך את רגשי הצער האישנים שלי באבלך הכבד.

שנים ארוכות, מיטב שנותיו, עשה בעלך ז"ל בשררה המדינה והתגנה, במסגרות שונות, בחמש השנים האחרונות בהן שרת בחיל המודיעין, הכרנוהו כעובד מסודר, צנוע ורב-פעלים, אשר הצטיין בבקיאותו ובהישגיו בעבודתו האפורה והאלמונית ואשר לא אחת סיכרן עצמו בעת שרותו על הגבולות.

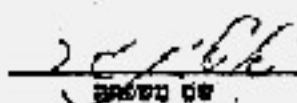
טבע ערודתנו אינו מאפשר לנו להעלות זכרו בצבור ולספר מעשיו, אולם, דעי נא כי יצחק ז"ל, פעלו וזכרו, לא יישכחו מאתנו.

אין בלי אדם להשיב את הנעשה, אך תקווה היא שזערכה וחבה כלליות אלה שזכה להן יצחק ז"ל יהיו לך משים נחמא פורתא ובכל עת נשתדל לסייע בידיך כמיטב אפשרויותיו.

חיים חרצוג - אלוף משנה
ראש אגף מודיעין

צילום שבועתו לצ"ה לא אטעגך יצחק ז"ל

שם פרטי

שם משפחה

103437
מספר אישי

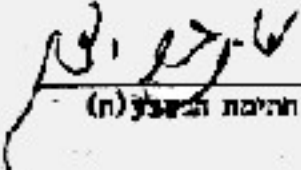
שבועה לצבא-הגנה לישראל

הנני נשבע(ת) ומתחייב(ת) בהן צדקי
לשמור אמונים למדינת ישראל, להוקתה
ולשלטונותיה המוסמכים, לקבל על עצמי
ללא תנאי וללא סייג עול משמעתו של

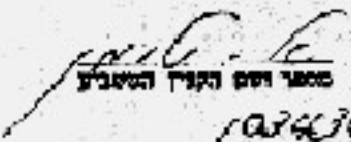
בילום שבועות לצ"ה לא אטען ר' יצחק ז"ל

ללא תנאי וללא סייג עול משמעתו של
צבא-הגנה לישראל, לצידית לבל הפקודות
וההוראות הניתנות על-ידי המפקדים
המוסמכים ולהקריש כל כוחותי ואף להקריב
את חיי להגנת המולדת ולהרות ישראל.

חתימת הנשיא (ח)

16.7.48
תאריך

חתימת הקצין המשיב

מספר דפוס הקצין המשיב
102436